

Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
MELCHIOR WATHELET
prezentate la 13 decembrie 2012¹

Cauza C-565/11

Mariana Irimie
împotriva
Administrației Finanțelor Publice Sibiu,
Administrației Fondului pentru Mediu

[cerere de decizie preliminară formulată de Tribunalul Sibiu (România)]

„Restituirea taxelor percepute de un stat membru cu încălcarea dreptului Uniunii —
Reglementare națională care limitează dobânzile care trebuie plătite de statul menționat aferente
taxelor restituite — Principiile echivalenței, efectivității și proporționalității”

I – Introducere

1. Prezenta cerere de decizie preliminară a fost formulată în cadrul unui litigiu între doamna Mariana Irimie, pe de o parte, și Administrația Finanțelor Publice Sibiu și Administrația Fondului pentru Mediu, pe de altă parte, în care doamna Irimie a solicitat restituirea unei taxe percepute cu încălcarea dreptului Uniunii, și anume a articolului 110 TFUE, și plata dobânzilor legale începând de la data plății taxei menționate până la data restituirii sale efective.
2. Cu ocazia înmatriculării unui autovehicul provenit dintr-un alt stat membru, doamna Irimie a trebuit să plătească o taxă de poluare².
3. În Hotărârea Tatu³, referitoare la taxa în discuție, Curtea a decis că articolul 110 TFUE trebuie interpretat în sensul că se opune ca un stat membru să instituie o taxă de poluare aplicată autovehiculelor cu ocazia primei lor înmatriculări în acest stat membru dacă regimul acestei măsuri fiscale este astfel stabilit încât descurajează punerea în circulație, în statul membru menționat, a unor vehicule de ocazie cumpărate în alte state membre, fără însă a descuraja cumpărarea unor vehicule de ocazie, având aceeași vechime și aceeași uzură, de pe piața națională.
4. Prin cererea de decizie preliminară, depusă la grefa Curții la 10 noiembrie 2011, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă o reglementare națională care prevede că, în cazul unei taxe care trebuie restituită, se datorează dobânzi începând din ziua următoare formulării cererii de restituire, iar nu începând de la data plății taxei, este compatibilă cu dreptul Uniunii. Prin aceasta,

1 — Limba originală: franceza.

2 — La data faptelor din litigiul principal, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 50/2008 din 21 aprilie 2008 pentru instituirea taxei pe poluare pentru autovehicule (*Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 327, din 25 aprilie 2008), care a intrat în vigoare la 1 iulie 2008, prevedea, la articolul 3, o taxă pe poluare pentru autovehiculele din categoriile M1-M3 și N1-N3.

3 — Hotărârea din 7 aprilie 2011 (C-402/09, Rep., p. I-2711).

instanța de trimitere ridică în special problema compatibilității reglementării naționale cu principiile echivalenței, efectivității și proporționalității și cu dreptul de proprietate, garantat de articolul 17 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”) coroborat cu articolul 6 TUE.

II – Cadrul juridic românesc

5. În ordinea juridică românească, procedura fiscală este reglementată de Ordonanța Guvernului nr. 92 din 24 decembrie 2003 privind Codul de procedură fiscală (*Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 513, din 31 iulie 2007, cu modificările și completările ulterioare, denumită în continuare „OG nr. 92/2003”).

6. În urma unei cereri de lămuriri a Curții din 3 iulie 2012, instanța de trimitere a arătat că, în temeiul articolului 124 din OG nr. 92/2003 coroborat cu articolul 70 din aceasta, dobânzile aferente sumelor care trebuie restituite de la bugetul de stat sunt acordate începând din ziua care urmează datei formulării cererii de restituire, jurisprudența instanțelor interne fiind neechivocă și uniformă în acest sens.

7. Instanța de trimitere a arătat de asemenea, în răspunsul la această cerere de lămuriri, că, după procedura judiciară aflată pe rolul său, chiar dacă aceasta a fost precedată de o procedură administrativă, contribuabilului îi este imposibil să mai inițieze o procedură judiciară pentru a solicita diferența de dobânzi, respectiv dobânzile aferente perioadei cuprinse între data plății taxei nelegale și data cererii de restituire.

III – Litigiul principal și întrebarea preliminară

8. În decembrie 2007, doamna Irimie a cumpărat un autovehicul înmatriculat în Germania⁴. Aceasta s-a prezentat la autoritățile române, în vederea primei înmatriculări a autovehiculului în România, în septembrie 2008 și a plătit suma de 6 707 lei românești (RON), cu titlu de taxă pe poluare.

9. Prin cererea introductivă din 31 august 2009, precizată la 10 decembrie 2009 și la 7 iulie 2011, doamna Irimie a inițiat o procedură în fața Tribunalului Sibiu (România) împotriva Administrației Finanțelor Publice Sibiu și a Administrației Fondului pentru Mediu, solicitând obligarea acestora, pe de o parte, la restituirea sumei plătite cu titlu de taxă pe poluare și, pe de altă parte, la plata dobânzilor legale aferente acestei taxe începând de la data plății acesteia.

10. Instanța de trimitere constată că decizia cu privire la cererea de restituire a sumei plătite cu titlu de taxă pe poluare nu ar trebui să pună probleme majore ținând seama de Hotărârea Tatu⁵, citată anterior. Însă, în ceea ce privește cererea de restituire a integralității dobânzilor legale aferente acestei taxe, calculate începând de la data plății acesteia, instanța de trimitere subliniază că nu este posibil ca aceasta să fie admisă din cauza dispozițiilor coroborate ale articolelor 124 și 70 din OG nr. 92/2003, potrivit cărora dobânzile aferente sumelor care trebuie restituite de la bugetul de stat nu sunt acordate decât începând din ziua care urmează datei formulării cererii de restituire.

4 — Vehiculul a fost înmatriculat pentru prima dată în Germania la 23 martie 1999.

5 — Instanța de trimitere citează astfel jurisprudența care a confirmat această hotărâre, în special Ordonanțele din 8 aprilie 2011, Obreja și Darmi (C-136/10 și C-178/10), Ijac (C-336/10) și Sfichi și Ilaș (C-29/11 și C-30/11), Hotărârea din 7 iulie 2011, Nisipeanu (C-263/10), precum și Ordonanțele din 13 iulie 2011, Vijulan (C-335/10), Druțu (C-438/10) și Micșa (C-573/10). Această instanță a precizat de asemenea, în urma cererii de lămuriri din 3 iulie 2012, că, începând de la Hotărârea Tatu, citată anterior, instanțele naționale admit acțiunile contribuabililor și dispun restituirea taxei și plata dobânzilor începând din ziua următoare datei formulării cererii de restituire.

11. Instanța de trimitere are îndoieli cu privire la conformitatea unei astfel de norme cu dreptul Uniunii, în special cu principiile echivalenței, efectivității și proporționalității remediilor la care sunt îndreptățiți particularii pentru încălcările dreptului Uniunii, precum și cu dreptul de proprietate, consacrat la articolul 17 din cartă coroborat cu articolul 6 TUE.

12. În aceste condiții, Tribunalul Sibiu a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„[Principiile] echivalenței, efectivității și proporționalității remediilor pentru încălcările dreptului [Uniunii] ocazionate particularilor prin aplicarea unei legislații neconforme cu dreptul [Uniunii], rezultate din jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene, coroborate cu dreptul de proprietate, instituit de articolul 6 [TUE] [și de] articolul 17 din [cartă], pot fi interpretate ca opunându-se unor dispoziții de drept intern care restrâng cuantumul prejudiciului susceptibil de a fi recuperat de particularul al cărui drept a fost încălcat?”

IV – Procedura în fața Curții

13. Doamna Irimie, România, Regatul Spaniei, Republica Portugheză și Comisia Europeană au prezentat observații scrise. Doamna Irimie, România, Regatul Spaniei și Comisia au formulat observații orale în ședința din 17 octombrie 2012.

14. Doamna Irimie arată că dreptul Uniunii se opune unei reglementări interne care restrânge cuantumul prejudiciului (al beneficiului nerealizat) la a cărui reparație integrală este îndreptățit particularul care a suportat o taxă prohibită de dreptul Uniunii prin acordarea de dobânzi doar de la data formulării cererii de restituire, iar nu de la data percepției taxei prohibite.

15. România arată că legislația română permite acoperirea integrală a prejudiciului suferit de contribuabili ca urmare a obligării acestora la achitarea unei taxe declarate ulterior nelegală. În plus, potrivit României, este de competența statelor membre să stabilească modalitățile de acordare a dobânzilor pentru repararea prejudiciilor cauzate particularilor prin perceperea unor taxe contrare dreptului Uniunii, astfel încât să se asigure respectarea principiilor echivalenței, efectivității și proporționalității remediilor.

16. Regatul Spaniei apreciază că dreptul Uniunii nu se opune, în principiu, unor dispoziții de drept intern care limitează fie cuantumul despăgubirii pentru prejudiciu pe care o poate obține particularul al cărui drept a fost încălcat, fie suma care trebuie să îi fie restituită în cazul unei plăți nedatorate. Potrivit Regatului Spaniei, nu există o încălcare a principiului efectivității decât dacă s-ar plăti dobânzi într-un cuantum atât de redus încât ar limita considerabil, „ar goli de conținut în mod excesiv” sau ar desființa dreptul la plata dobânzilor. Regatul Spaniei apreciază că plata dobânzilor începând de la data formulării cererii de restituire a taxei nelegale nu goleşte dreptul menționat de conținutul său.

17. Republica Portugheză consideră că este de competența statului membru să precizeze modalitățile de calculare a cuantumului la care particularul are dreptul ca urmare a încălcării dreptului Uniunii Europene, câtă vreme aceste modalități nu determină o reducere substanțială a cuantumului la care particularul are dreptul și nu pot fi considerate un obstacol în calea exercitării acestui drept.

18. Potrivit Comisiei, o dispoziție de drept intern care, precum în speță, limitează în mod considerabil dreptul contribuabilului de a recupera pierderile reprezentate de indisponibilizarea sumei percepute ilegal nu respectă principiul efectivității.

V – Analiză

19. Cu titlu introductiv, trebuie amintit că nu este de competența Curții să califice din punct de vedere juridic acțiunea introdusă de doamna Irimie în fața instanței de trimitere. Reclamantei din litigiul principal îi revine obligația de a preciza natura și temeiul acțiunii sale (cerere de restituire sau cerere de reparare a prejudiciului), sub controlul instanței de trimitere⁶.

20. Din modul de redactare a întrebării preliminare adresate de instanța de trimitere ar putea să reiasă că acțiunea formulată de doamna Irimie în fața acestei instanțe constituie o acțiune în repararea unui prejudiciu cauzat printr-o încălcare a dreptului Uniunii. Cu toate acestea, sub rezerva verificării de către instanța de trimitere și potrivit dosarului prezentat Curții, se pare că acțiunea introdusă de doamna Irimie în fața instanței de trimitere vizează restituirea unei taxe percepute fără a fi datorată, cu încălcarea dreptului Uniunii, mai precis, a articolului 110 TFUE⁷, precum și plata dobânzilor legale pentru perioada cuprinsă între data plății taxei menționate și cea a restituirii sale efective.

21. Potrivit unei jurisprudențe consacrate cu mult timp în urmă, în pofida inexistenței unor dispoziții de drept al Uniunii referitoare la restituirea impozitelor naționale care sunt incompatibile cu dreptul Uniunii, dreptul de a obține rambursarea acestor impozite reprezintă consecința și completarea drepturilor conferite particularilor de dispozițiile dreptului Uniunii, astfel cum au fost interpretate de Curte. Statul membru este, așadar, obligat⁸ să ramburseze impozitele percepute cu încălcarea dreptului Uniunii, acest drept la rambursare fiind un drept subiectiv conferit de ordinea juridică a Uniunii⁹.

22. În lipsa unei reglementări a Uniunii în această materie, revine ordinii juridice interne din fiecare stat membru atribuția de a desemna, în temeiul principiului autonomiei procedurale, instanțele competente și de a stabili modalitățile procedurale aplicabile acțiunilor în justiție destinate să asigure protecția drepturilor conferite justițiabililor de dreptul Uniunii, cu condiția, pe de o parte, ca aceste modalități să nu fie mai puțin favorabile decât cele aplicabile unor acțiuni similare de natură internă (principiul echivalenței) și, pe de altă parte, ca acestea să nu facă practic imposibilă sau excesiv de dificilă exercitarea drepturilor conferite de ordinea juridică a Uniunii (principiul efectivității)¹⁰. În plus, contrar celor susținute de Regatul Spaniei și de Republica Portugheză la punctele 16 și 17 din prezentele concluzii, deși principiul autonomiei procedurale a statelor membre lasă ordinii juridice interne a fiecărui stat membru competența de a stabili căile procedurale destinate să asigure protecția drepturilor conferite justițiabililor de dreptul Uniunii, acesta nu poate avea drept consecință restrângerea sau afectarea esenței acestor drepturi.

23. Deși principiul rambursării impozitelor naționale incompatibile cu dreptul Uniunii era consacrat, obligația unui stat membru care a perceput un impozit cu încălcarea dispozițiilor dreptului Uniunii de a plăti dobânzi pentru suma principală care trebuie restituită a ridicat semne de întrebare.

6 — A se vedea Hotărârea din 8 martie 2001, Metallgesellschaft și alții (C-397/98 și C-410/98, Rec., p. I-1727, punctul 81), Hotărârea din 12 decembrie 2006, Test Claimants in the FII Group Litigation (C-446/04, Rec., p. I-11753, punctul 201), precum și Hotărârea din 13 martie 2007, Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation (C-524/04, Rep., p. I-2107, punctul 109).

7 — Trebuie arătat că articolul 110 TFUE este direct aplicabil. A se vedea Hotărârea din 29 aprilie 1982, Pabst & Richarz (17/81, Rec., p. 1331). În consecință, tuturor autorităților statelor membre le revine obligația de a asigura, în cadrul competențelor lor, respectarea acestuia.

8 — Având în vedere că refuzul de a rambursa o taxă percepută fără temei constituie o limitare a unui drept conferit de ordinea juridică a Uniunii, Curtea consideră că acesta trebuie să fie interpretat în mod restrictiv. Repercutarea directă a taxei nedatorate asupra cumpărătorului este, atunci când constituie o îmbogățire fără justă cauză a persoanei impozabile, singura excepție de la dreptul la rambursarea taxelor percepute cu încălcarea dreptului Uniunii. A se vedea Hotărârea din 6 septembrie 2011, Lady & Kid și alții (C-398/09, Rep., p. I-7375, punctul 20). În această privință, la punctul 21 din hotărârea menționată, Curtea a reiterat jurisprudența sa potrivit căreia, chiar în cazul în care se dovedește că taxa nedatorată a fost repercutată asupra unor terțe persoane, rambursarea sa agentului economic nu generează în mod obligatoriu îmbogățirea fără justă cauză a acestuia din urmă, întrucât includerea respectivei taxe în prețurile practicate poate să îi producă un prejudiciu prin diminuarea volumului vânzărilor sale.

9 — A se vedea Hotărârea din 19 iulie 2012, Littlewoods Retail și alții (C-591/10, punctul 24 și jurisprudența citată).

10 — A se vedea, în acest sens Hotărârile Metallgesellschaft și alții (punctul 85) și Test Claimants in the FII Group Litigation (punctul 203), citate anterior.

24. Astfel, în Hotărârea *Ansaldo Energia și alții*¹¹, plata dobânzilor a putut fi considerată un element accesoriu al rambursării taxelor incompatibile cu dreptul Uniunii, iar autorităților naționale le revenea sarcina de a soluționa această problemă prin aplicarea normelor interne referitoare la rata dobânzii și la data începând de la care trebuiau calculate dobânzile.

25. Această concepție putea fi înțeleasă în sensul că lăsa în esență dreptului național sarcina de a soluționa nu numai problema modalităților de calcul al dobânzilor aferente taxelor care trebuie să fie restituite, ci și pe cea a însuși dreptului contribuabilului de a primi dobânzi.

26. Deși în Hotărârea *Metallgesellschaft și alții*, citată anterior, Curtea a reiterat, la punctul 86, că plata „eventuală”¹² a unor dobânzi aferente taxelor percepute fără temei era o chestiune accesorie, aceasta a constatat totuși, pe baza circumstanțelor speței, că cererea de plată a unor dobânzi care să acopere costul imobilizării sumelor plătite cu încălcarea dreptului comunitar nu era accesorie, ci constituia însuși obiectul cererilor formulate de reclamantii din litigiul principal. Potrivit Curții, încălcarea dreptului comunitar în cauză nu rezulta din plata impozitului însuși, ci din caracterul prematur al exigibilității sale¹³. În aceste împrejurări, acordarea unor dobânzi reprezenta „rambursarea” a ceea ce fusese plătit fără a fi datorat și părea indispensabilă în raport cu normele tratatului. În consecință, reclamantii din litigiul principal aveau dreptul, printre altele, la restituirea dobânzilor aferente sumelor plătite pentru perioada cuprinsă între data plății anticipate a impozitului și data exigibilității sale.

27. Desigur, se poate concepe o limitare a Hotărârii *Metallgesellschaft și alții*, citată anterior, la faptele specifice acestor cauze și, prin urmare, la plata anticipată a unui impozit. Cu toate acestea, Curtea a statuat, în Hotărârea *Test Claimants in the FII Group Litigation*¹⁴, în general cu privire la plata unor impozite discriminatorii¹⁵, că, atunci când un stat percepe taxe cu încălcarea normelor dreptului comunitar, justițiabilii au dreptul la restituirea nu numai a impozitului perceput fără temei, ci și a sumelor plătite acestui stat sau reținute de acesta în legătură directă cu impozitul respectiv.

28. În plus, în recenta Hotărâre *Littlewoods Retail și alții*, citată anterior, Curtea, întemeindu-se pe jurisprudența sa *Metallgesellschaft și alții*, citată anterior, precum și pe jurisprudența sa *Test Claimants in the FII Group Litigation*, citată anterior, a declarat că statele membre erau obligate să restituie, cu dobândă, quantumul taxelor percepute cu încălcarea dreptului Uniunii¹⁶. Curtea a constatat că, deși revine ordinii juridice interne a fiecărui stat membru sarcina să prevadă condițiile în care trebuie să fie plătite astfel de dobânzi, menționând rata și modul de calcul al acestor dobânzi, normele naționale nu pot priva persoana impozabilă de o despăgubire adecvată pentru pierderea suferită prin plata nedatorată a impozitului¹⁷.

11 — Hotărârea din 15 septembrie 1998 (C-279/96-C-281/96, Rec., p. I-5025, punctul 20). A se vedea de asemenea Hotărârea din 7 septembrie 2006, N (C-470/04, Rec., p. I-7409, punctul 61).

12 — Trebuie subliniat că în versiunea în limba engleză a hotărârii pronunțate în această cauză, a cărei limbă de procedură era engleza, nu figurează cuvântul „eventuală”.

13 — Astfel, Curtea a declarat că ceea ce era contrar dreptului comunitar nu era faptul că un impozit era perceput în Regatul Unit cu ocazia plății unor dividende de către o filială către societatea-mamă a acesteia, ci faptul că filialele rezidente în Regatul Unit ale unor societăți-mamă care aveau sediul într-un alt stat membru erau obligate să achite anticipat acest impozit, în timp ce filialele rezidente ale unor societăți-mamă rezidente aveau posibilitatea de a evita această obligație (a se vedea punctul 83 din hotărârea menționată).

14 — A se vedea de asemenea Hotărârea *Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation*, citată anterior (punctul 112).

15 — În speță nu era vorba despre plata anticipată a unui impozit, ci despre incompatibilitatea impozitului cu tratatul.

16 — A se vedea Hotărârea *Littlewoods Retail și alții*, citată anterior (punctele 25 și 26).

17 — Trebuie arătat că din cuprinsul punctului 8 din Hotărârea *Littlewoods Retail și alții*, citată anterior, reiese că data începând de la care trebuiau să fie calculate dobânzile potrivit dreptului englez aplicabil în speță era data la care autoritățile fiscale britanice au beneficiat de plata nedatorată a TVA-ului și că data până la care se calculau aceste dobânzi era data la care autoritățile menționate au permis rambursarea pentru care erau datorate dobânzi. Considerăm că lipsa menționării, în cuprinsul punctului 27 din Hotărârea *Littlewoods Retail și alții*, citată anterior, a datei începând de la care dobânzile trebuiau să fie calculate printre condițiile pe care ordinea juridică a fiecărui stat membru trebuia să le prevadă este deosebit de elocventă. Este vorba aici, în opinia noastră, despre o aprobare tacită de către Curte a perioadei pentru care erau datorate dobânzi potrivit dreptului englez și despre consacarea dreptului subiectiv la un nivel al dobânzilor care reprezenta o despăgubire adecvată pentru pierderea suferită prin plata nedatorată a impozitului.

29. Dreptul la dobânzi care să reprezinte o despăgubire adecvată pentru pierderea suferită prin plata nedatorată a impozitului cu încălcarea dreptului Uniunii este, în opinia noastră, în urma Hotărârii Littlewoods Retail și alții, citată anterior, ridicat la același rang¹⁸ cu dreptul la rambursarea acestui impozit și constituie, în consecință, un drept subiectiv conferit de ordinea juridică a Uniunii¹⁹. Considerăm că acest drept subiectiv implică în mod necesar plata de dobânzi începând de la data plății acestui impozit. Este evident că, începând de la această dată, iar nu de la vreo altă dată ulterioară, contribuabilul suferă pierderi reprezentate de indisponibilizarea sumelor în cauză.

30. În plus, este cunoscut faptul că, în situația în care nu plătesc impozitele, contribuabilii sunt în principiu, exceptând situații excepționale, obligați să plătească la bugetul statelor membre impozitele neplătite, dobânzile aferente acestor impozite începând cu data scadenței acestora, precum și penalități de întârziere și/sau amenzi²⁰.

31. Cu titlu pur subsidiar, în ipoteza în care cererea formulată de doamna Irimie în litigiul principal ar fi considerată o acțiune în repararea unui prejudiciu cauzat prin încălcarea dreptului Uniunii de către statul membru, s-ar pune problema dacă, în împrejurări precum cele din litigiul principal, încălcarea articolului 110 TFUE de către un stat membru ar da naștere unui drept al contribuabililor la plata unor despăgubiri într-un quantum egal nu numai cu taxa percepută cu încălcarea dreptului Uniunii, ci și cu dobânzile legale aferente acestei taxe începând de la data plății sale.

32. Curtea a constatat că principiul răspunderii statului pentru prejudiciile cauzate particularilor prin încălcările dreptului Uniunii care îi sunt imputabile este inerent sistemului tratatului²¹. Din Hotărârea din 5 martie 1996, Brasserie du pêcheur și Factortame²², reiese că repararea prejudiciilor cauzate particularilor prin încălcări ale dreptului Uniunii trebuie să fie adaptată prejudiciului suferit și de natură să asigure o protecție efectivă a drepturilor acestora. În ceea ce privește mai precis prejudiciul suferit, în Hotărârea Metallgesellschaft și alții, citată anterior, Curtea a statuat că o reparare integrală a prejudiciului suferit nu poate face abstracție de elemente, precum curgerea timpului, care sunt susceptibile să îi reducă valoarea și că acordarea de dobânzi constituie o componentă indispensabilă a unei despăgubiri²³. În plus, Curtea a statuat, în Hotărârea din 13 iulie 2006, Manfredi și alții²⁴, că din principiul efectivității și din dreptul particularului de a cere repararea unui prejudiciu cauzat de un contract sau de un comportament care poate restrânge sau denatura concurența rezultă că persoanele care au suferit un prejudiciu trebuie să poată solicita nu numai repararea pierderii efectiv suferite (*damnum emergens*), ci și a câștigului nerealizat (*lucrum cessans*), precum și plata de dobânzi.

33. În împrejurări precum cele expuse în cadrul litigiului principal, acordarea de dobânzi începând de la data plății impozitului în cauză pare, în opinia noastră, indispensabilă pentru repararea adecvată a prejudiciului cauzat prin încălcarea articolului 110 TFUE, întrucât aceasta este data începând de la care contribuabilul a suferit pierderi reprezentate de indisponibilizarea sumelor în cauză.

18 — La punctul 30 din Concluziile prezentate în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Littlewoods Retail și alții, citată anterior, avocatul general Trstenjak a afirmat că „contribuabilul are dreptul la restituirea taxei, precum și la plata dobânzii. Aceste drepturi ale contribuabilului se întemeiază pe prevederile dreptului Uniunii care interzic taxele percepute”.

19 — A se vedea punctul 21 din prezentele concluzii. În această privință, trebuie subliniat că, în Hotărârea Littlewoods Retail și alții, citată anterior, Curtea nu a făcut nicio referire la caracterul accesoriu al problemei dobânzilor.

20 — Penalitățile de întârziere și amenzile în domeniul fiscal sunt instrumente de coerciție utilizate de statele membre în interes public pentru a asigura plata (la timp) a impozitelor datorate de contribuabili.

21 — A se vedea Hotărârea din 19 noiembrie 1991, Francovich și alții (C-6/90 și C-9/90, Rec., p. I-5357, punctul 35), și Hotărârea din 8 octombrie 1996, Dillenkofer și alții (C-178/94, C-179/94 și C-188/94-C-190/94, Rec., p. I-4845, punctul 20).

22 — C-46/93 și C-48/93, Rec., p. I-1029, punctul 82.

23 — A se vedea punctul 94.

24 — C-295/04-C-298/04, Rec., p. I-6619, punctul 100.

34. În lumina analizei efectuate la punctele 22-33 din prezentele concluzii, considerăm că este superfluă examinarea compatibilității limitării în dreptul român a cuantumului prejudiciului care poate fi obținut de doamna Irimie cu principiile efectivității și proporționalității și cu dreptul de proprietate, consacrat prin articolul 6 TUE coroborat cu articolul 17 din cartă.

VI – Concluzie

35. Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, propunem Curții să răspundă după cum urmează la întrebarea preliminară adresată de Tribunalul Sibiu (România):

„Dreptul Uniunii trebuie interpretat în sensul că, în cazul perceperii de către un stat membru a unei taxe incompatibile cu dreptul Uniunii, în speță articolul 110 TFUE, acest stat este obligat să restituie cuantumul acestei taxe și să plătească dobânzile aferente cuantumului acesteia începând de la data plății sale de către contribuabil.”